

Književna večer Katoličkog društva *Ivan Antunović*

U znaku knjige, tradicije i zahvalnosti

*Nagrada za zaslužnog pojedinca
pripala je fotografu i filmašu
Ivanu Ivkoviću Ivandekiću iz Baj-
maka, za istaknutu udrugu – Ga-
leriji Prve kolonije naive u tehnic
slame u Tavankutu, a za istaknutu
i brojnu obitelj Ivanu i Ivani
Skenderović, roditeljima troje
svoje i četvero djece na
hraniteljskom smještaju*

Dan Katoličkog društva *Ivan Antunović* odnosno književna večer koju ono tradicionalno priređuje uoči središnje proslave *Dužijance* u Subotici, održana je 6. kolovoza u HKC-u *Bunjevačko kolo* u Subotici. Ovom su prigodom predstavljene dvije knjige – *Od zaborava spašeno*, autora **Josipa Ilića**, i Zbornik radova s tribina *Katoličko divojačko društvo i Dužijanica* i *Bunjevačko momačko kolo i Dužijanica* održanih 2015. i 2016. u okviru izložbe *S Božjom pomoći*. Također, već uobičajeno, uručene su i nagrade koje spomenuto društvo dodjeljuje istaknutim pojedincima, udrugama i obiteljima za izniman doprinos na polju kulture, vjere i društvenog angažmana, te proglašeni najljepše aranžirani izlozi motivima *Dužijance* u Subotici.

Promocija knjige, Zbornika i Revije

O nastanku knjige pučkog pisca i društvenog djelatnika iz Brega Josipa Ilića, koja je do sada predstavljena u njegovom rodnom mjestu te u Somboru, u ime nakladnika, govorio je predsjednik KD-a *Ivan Antunović* preč. **Josip Štefković**. Kako je podsjetio, za Ilićev rukopis, koji nosi naslov *Narodna nošnja i običaji kod Šokaca u Bačkom Bregu*, saznao je prije više od deset godina.

»Taj se rukopis čuva u Zagrebu u Odsjeku za etnologiju Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske

akademije znanosti i umjetnosti. Tada sam još bio župnik u Baču i Plavni i pitao sam se tko li je taj Josip Ilić kad je tako značajan da HAZU čuva njegov rukopis. Znete li da se ondje čuvaju tekstovi samo trojice autora koji su pisali o bačkim Šokcima? To su **Josip Andrić**, **Antun Kesejić** i naš Josip Ilić. Ima tome već tri godine kako sam odlučio pozabaviti se ovim pučkim piscem, te njegove objavljene i neobjavljene tekstove prirediti za tisak. Za početak, dobro mi je poslužio odličan članak vrsnoga i plodnoga pisca **Mirka Validžića**, koji je objavljen u *Subotičkoj Danici* za 1972. godinu, a govori o Josipu Iliću, njegovim biografskim podacima i književnom radu. On je najopširniji Ilićev rukopis odnio u HAZU, a posjedovao je i još neke njegove kraće rukopise, npr. *Velika narodna skupština u Novom Sadu, održana 25. studenoga 1918. godine* na kojoj je i sam Ilić sudjelovao. Na kraju smo prikupili njegovih 20 članaka i 21 pjesmu«, naveo je među ostalim preč. Štefković, te istaknuo kako je Ilićev rukopis o nošnji i običajima napisan 1960. najopširniji tekst na šokačkoj ikavici dotad napisan u Bačkoj.

Govoreći među ostalim o tome što ova knjiga predstavlja iz etnološke i antropološke perspektive, stručna suradnica za kulturne programe i projekte u ZKVH-u **Senka Davčik** rekla je kako je ona jedan vrijedan etnografski zapis života bereških Šokaca, te kako joj posebnu vrijednost daje činjenica da je izvorni rukopis pisan

autentičnom bereškom ikavicom, čime je, uz običaje i svakodnevni život, sačuvan i izvorni govor kao jedan od najvažnijih nositelja identiteta zajednice.

»Kada čitamo ovu knjigu, ne čitamo samo tekst niti samo kroniku jednoga mjesta. Čitamo način na koji su ljudi živjeli, radili, govorili, vjerovali, odgajali djecu, gradili kuće, slavili blagdane i razumijevali sebe i svoju zajednicu. Mislim da vrijednost ove knjige nije samo u tome što je sačuvala prošlost. Ona je prije svega otvorila mogućnost novih istraživanja. Može poslužiti kao temelj za dijalektološke analize bereške ikavice, za proučavanje tradicijskog odijevanja, stanovanja i materijalne kulture, ali i za istraživanje promjena identiteta hrvatske zajednice u Podunavlju«, navela je Davčik.

Na bereškoj ikavici obratio se, također u ime nakladnika (uz navedena dva tu je i Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti iz Osijeka), predsjednik HKPD-a **Silvije Strahimir Kranjčević** iz Berega **Milorad Stojnić**.

»Danas ne predstavljamo samo jednu knjigu, danas slavimo trud, sićanje i ljubav prema baštine, prema čoveku i njegove priče. Delo *Od zaborava spašeno*, spasito, što bi mi rekli, već samim svojim naslovom nosi snažnu poruku – da ono što vredi ne smije biti pripušćano tišine, neg sačuvano, zapisano i prineseno dalje. Ova knjiga nije samo zapis prošlosti – ona je most između generacija«, istaknuo je Stojnić.

Spomenuti Zbornik radova, koji je izašao u nakladi KD-a **Ivan Antunović** i Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca*, predstavio je njegov urednik vlč. **Dražen Skenderović** ističući posebnu ulogu Katoličkog divojačkog

društva, utemeljenog 1911. u Subotici i Bunjevačkog momačkog kola, koje je počelo s radom 1920., u rastu *Dužijance*.

»U Zborniku, sažetom na 58 strana i u kojem značajno mjesto zauzimaju fotografije, nalaze se četiri rada – rad dr. sc. **Jasminke Dulić** o položaju i doprinosu žena u socijalnom i kulturnom životu Subotice kroz djelovanje Katoličkog divojačkog društva, rad preč. Josipa Štefkovića 'Katoličko divojačko društvo kao društvena pojava, uloga Društva u kreiranju raznih kulturnih manifestacija među subotičkim bunjevačkim življem, mons. **Stjepana Beretića** o Bunjevačkom momačkom kolu (BMK) i **Stevana Mačkovića** o kratkoj povijesti i arhivskom gradivu BMK-a.«

Nakon promocija, novi broj revije *Dužijanca* predstavila je njena urednica **Nela Skenderović**.

Nagrade za pojedinca, udrugu i obitelj

U drugom dijelu programa dodijeljene su nagrade **Ivan Antunović**, koje je uručio predsjednik KD-a **Ivan Antunović** preč. Josip Štefković.

Nagrada za zaslužnog pojedinca pripala je, kako je navedeno, entuzijastu, filmašu, neumornom fotografu, kroničaru, populizatoru i čuvaru naše kulturne baštine **Ivanu Ivkoviću Ivandekiću**, poznatom pod umjetničkim imenom Klapim, iz Bajmaka.

»Filmski je fotoamater, autor je šest kratkih igranih i više dokumentarnih filmova, fotograf i publicist. Fotografijom i filmskim stvaralaštvom intenzivnije se bavi od 2000.

godine, a za svoj filmski rad osvojio je brojne nagrade. Uz filmsko stvaralaštvo, Ivan Ivković Ivandekić aktivno se bavi umjetničkom fotografijom. Održao je više samostalnih izložbi fotografija. Autor je fotomonografije *Klapim* (2012.), dok knjiga *Moja Luca* predstavlja njegovo prvo književno djelo. Tijekom dugogodišnjega stvaralačkog rada afirmirao se kao svestran umjetnik koji svojim filmovima, fotografijama i književnim radom čuva kulturnu baštinu, običaje i identitet bunjevačkih Hrvata te prostora na kojem živi i stvara», navedeno je među ostalim u obrazloženju.

Nagrada istaknutoj udruzi ove je godine dodijeljena Galeriji Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu, u povodu 40 godina organiziranja Prve kolonije naive u tehnici slame i 65 godina organiziranog slamarstva u ovom selu, a primila ju je nekadašnja dugogodišnja voditeljica Slamarskog odjela tavankutskog HKPD-a **Matija Gubec** i vrsna slamarka **Jozefina Skenderović**.

Kako je navedeno u obrazloženju, »HKPD **Matija Gubec** iz Tavankuta od 1986. organizira Prvu koloniju naive u tehnici slame, no u krilu ove udruge slamarke su organizirane još od 1961. godine. Danas je ova vrsta narodne umjetnosti jedan od najpoznatijih brendova hrvatske zajednice u Vojvodini. Tavankutske slamarke su povezane s umjetnicima u slami iz cijelog svijeta, pa su tako 2014. godine imale čast u Tavankutu, na svojoj 29. koloniji, ugostiti ih u okviru VI. svjetskog kongresa slame. Zahvaljujući njima, predmeti od slame s ovih prostora nalaze se diljem svijeta«.

Priznanje namijenjeno brojnoj i istaknutoj obitelji Društvo je dodijelilo obitelji **Ivana i Ivane Skenderović** iz župe Marija Majka Crkve iz Subotice, koji svojim životom i djelovanjem svjedoče obiteljske i kršćanske vrijednosti. Oni su roditelji **Nikole** (10 godina), **Nikolete** (7), **Nade** (4), te djece koja se kod njih nalaze u hraniteljskom smještaju – **Mihajla** (10), **Tijane** (5), **Sofije** (3) i **Danijele** (2), a svi članovi obitelji vole *Dužijancu* i rado sudjeluju u njezinim događanjima.

U ime nagrađenih nazočnima se obratila Jozefina Skenderović koja se među ostalim osvrnula na rad Prve kolonije naive u tehnici slame.

»Na prvoj koloniji bilo je svega osam slamarki, a mi smo danas nezadovoljni ako na koloniji ne napravimo barem 25 slika. To su rezultati popularizacije i sve se više žena, pa i po neki muškarac, pokušava, netko s manjim a netko s većim uspjehom, baviti slamom. A to je sigurno rezultat našeg rada. Naravno rezultat je i toga što je ova vrsta narodne umjetnosti jedan od najprepoznatljivijih brendova bunjevačkih Hrvata i hrvatske zajednice u Vojvodini, i mi smo, naravno, jako ponosni na to.«

Na koncu su proglašene nagrade za najljepše aranžirani izlog u gradu, o čemu možete čitati u izvješću o proslavljenoj *Dužijanci*.

U glazbenom dijelu programa nastupila je **Lucija Vukov**, studentica flaute na Muzičkoj akademiji u Zagrebu.

I. Petrekanić Sič

